

**Inkubator innowacji społecznych TransferHUB
od edukacji do zatrudnienia**

KARTA INNOWACJI

Temat, w którym działał inkubator	Przejście z systemu edukacji do aktywności zawodowej
Nazwa inkubatora (lidera)	Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
Nazwa innowacji	Girls in IT
Innowator	Weronika Zimna, Aleksandra Sobiech
Problem, na który odpowiada pomysł	Nasza innowacja odpowiada na problem niskiego uczestnictwa kobiet w zawodach STEM, a dokładnie w sektorze IT. W Polsce mniej niż 25% programistów jest płci żeńskiej, a wg raportu "Kobiety w IT" (Hays, 2016) zdecydowana większość z polskich programistek ma mniej niż 35 lat.
Kto może skorzystać z rozwiązania? - odbiorcy innowacji	Uczennice w szkołach średnich.
Kto może skorzystać z rozwiązania? - użytkownicy innowacji	Organizacje pozarządowe zajmujące się edukacją kobiet, firmy z branży IT.
Na czym polega innowacja? - zwięzły opis innowacji	W Polsce mniej niż 25% osób pracujących w sektorze IT to kobiety. Innowatorki postanowiły to zmienić. Z grupą młodych dziewczyn przetestowały autorski program edukacyjny, w którym - oprócz nauki programowania - kluczową rolę odgrywają elementy rozwijające kompetencję miękkie i budujące społeczność dziewczyn. Program miał na celu podnieść ich pewność siebie i poczucie bezpieczeństwa, był też okazją do nawiązania wartościowych, wspierających relacji w grupie. Udział w testowaniu zaowocował trwającą nadal fascynacją dziewczyn programowaniem i ma szansę zapewnić im dobry start i pracę w dynamicznie rozwijającej się branży.
Elementy modelu - produkty końcowe innowacji	"Model programu edukacyjnego w postaci skryptu „Girls in IT”.

Prawa autorskie	<p><i>Właścicielem autorskich praw majątkowych do niniejszego Utworu jest Skarb Państwa – Ministerstwo Rozwoju. W celu uzyskania prawa do korzystania z autorskich praw majątkowych do niniejszego Utworu dla dowolnego celu, również komercyjnego, należy zwrócić się o przyznanie licencji na wykorzystanie tych praw do ich właściciela. Licencja ta zostanie udzielona nieodpłatnie.</i></p> <p><i>Rozpowszechniając lub publicznie wykonując niniejszy Utwór lub jakkolwiek utwór zależny, licencjobiorca jest zobowiązany zachować w stanie nienaruszonym wszelkie oznaczenia związane z prawno-autorską ochroną Utworu oraz zapewnić, stosownie do możliwości używanego nośnika lub środka przekazu oznaczenie, a w przypadku utworu zależnego, oznaczenie wskazujące na wykorzystanie Utworu w utworze zależnym (np. "francuskie tłumaczenie Utworu Twórcy," lub "koncepcja na podstawie Utworu Twórcy").</i></p> <p>Stan prawny na 31 maja 2019 r.</p> <p><i>Twórcy i Twórczynie: Weronika Zimna, Aleksandra Sobiech</i></p>
-----------------	---

Inkubator innowacji społecznych TransferHUB od edukacji do zatrudnienia jest częścią projektu „TransferHUB – generowanie, wsparcie grantowe i inkubacja innowacji społecznych. Przejście z systemu edukacji do aktywności zawodowej”, który realizują: Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w partnerstwie z PwC Sp. z o.o. oraz Fundacją Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” w ramach programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, finansowanego z Funduszy Europejskich.

Model innowacji społecznej:

Girls in IT

wraz z opisem jego zastosowania

Innowatorki społeczne: Weronika Zimna, Aleksandra Sobiech

Model końcowy GIT jest wynikiem i podsumowaniem projektu innowacyjnego GIT-Girl in IT zrealizowanego przez Aleksandrę Sobiech i Weronikę Zimną w ramach Inkubatora Innowacji Społecznych TransferHUB (www.transferhub.pl) prowadzonego przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych FISE>, PwC Polska Spółka z o.o. oraz Fundację Pracownię Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” współfinansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w ramach Funduszy Europejskich.

Czym jest GIT

GIT - Girls in IT to innowacyjny program edukacyjny kładący nacisk na siostrzaństwo. Akademia ułatwi młodym dziewczynom start w sektorze IT. Poprzez warsztaty, sesje coachingowe i kursy, nastolatki nauczą się programować w HTML, CSS i JavaScript, rozwiną umiejętności miękkie i wiedzę na temat rynku pracy. Dzięki mentoringowi, program podniesie ich pewność siebie i poczucie bezpieczeństwa i pomoże im nawiązać wartościowe, wspierające relacje w grupie. Oczekujemy, że ten system zaowocuje długotrwałą fascynacją dziewczyn programowaniem i zapewni im pracę w stabilnej branży.

Na jakie potrzeby odpowiada ten program

Nasza innowacja odpowiada na problem niskiego uczestnictwa kobiet w zawodach STEM, a dokładnie w sektorze IT. W Polsce mniej niż 25% programistów jest płci żeńskiej, a wg raportu "Kobiety w IT" (Hays, 2016) zdecydowana większość z polskich programistek ma mniej niż 35 lat. Możemy przypuszczać, że ta nagła zmiana jest spowodowana przede wszystkim sukcesem kampanii takich jak "Dziewczyny na Politechniki" Fundacji Perspektywy czy Geek Girls Carrots, blogami lifestylowymi prowadzonymi przez programistki (np. Hakierka) i rozbudowaną ofertą bezpłatnych warsztatów dla początkujących dla kobiet (np. girls.js, Django Girls, PyLadies, itd.). Dowodzi to, że dziewczyny mogłyby być zainteresowane informatyką i programowaniem, gdyby nie było to obłożone stereotypem, a środowisko nie było naznaczone seksizmem, w którym każdy błąd początkującej programistki jest traktowany przez pryzmat jej płci i domniemych ograniczonych umiejętności myślenia logicznego. Firmy, które wprowadziły programy akcji afirmacyjnej, wyrównujące szanse kobiet bardzo szybko zmieniają środowisko pracy. Na przykład, firma Roche Global IT Solutions trzy lata temu rozpoczęła szereg programów dla początkujących programistek i w efekcie, w 2016 roku aż 41% nowoprzyjętych do pracy stanowiły kobiety. Świadczy to o tym, że problem uczestnictwa kobiet nie leży we wrodzonym braku umiejętności czy predyspozycji, ale przede wszystkim w socjalizacji.

Branża IT jest silnie rozwijającym się sektorem, który do do 2020 roku rozwinie się według estymacji o 23% i będą luki personalne i najwyższy czas, by dziewczyny wróciły do kodu (pierwszą programistką była kobieta). Ta sytuacja powoduje również, że nawet bez wykształcenia kierunkowego można znaleźć pracę w IT. Znajduje to odzwierciedlenie również w raporcie "Kobiety w IT", według którego niemal połowa respondentek nie posiada wykształcenia kierunkowego. Jak więc uczyć się kodować? Albo na bootcampach (6 tygodni, 8-10,000zł) albo poprzez tutoriale, książki i kursy online (zwykle w języku angielskim).

Jak wskazuje raport "Kobiety w IT" branża IT zwykle oferuje umowę o pracę na czas nieokreślony, wysokie zarobki i ścieżkę ciągłego rozwoju, a więc kobiety nie deklarują pracy poniżej swoich kwalifikacji. Jak wiele innych zawodów da młodym dziewczynom takie zabezpieczenie?

Obecnie nie ma w Polsce oferty dla nastolatek, które chcą kodować, nie mówiąc już o ofercie bezpłatnej. Wcześniej wspomniane bezpłatne warsztaty dla początkujących stawiają wymóg pełnoletności. A przecież skoro raport "Kobiety w IT" wskazuje, że doświadczenie i know-how są cenniejsze niż dyplomy, logicznym rozwiązaniem byłoby zacząć programować jak najwcześniej. Wzbogacając z kolei program o warsztaty z kompetencji miękkich (asertywność, praca w zespole, feedbackowanie, itd.) uzbroimy dziewczyny w siłę przeciwko seksizmowi i presji, z którymi będą się spotykać, szczególnie na początku swojej drogi.

Zróbmy to dla dziewczyn, zróbmy to dla gospodarki!

Czym jest i z jakich elementów składa się innowacja

Jest to innowacyjny program edukacyjny kładący nacisk na siostrzaństwo. Jego elementy to:

1. Warsztaty programowania - 48h warsztatów, które wprowadzą dziewczyny w języki HTML, CSS i JavaScript; dziewczyny podczas tych warsztatów będą się wzajemnie wspierać (siostrzaństwo);
2. Warsztaty umiejętności miękkich - 28h warsztatów, podczas których dziewczyny staną się bardziej

pewne siebie, asertywne, poszerzą też swoją wiedzę o rynku pracy, nauczą się pisać dobre CV i przechodzić przez rozmowy kwalifikacyjne;

3. Sesje mentoringowe i coachingowe - sesje mentoringowe utrzymują wysoką motywację i zaoferują potrzebne uczestniczkom wsparcie, natomiast sesje coachingowe pozwolą zaplanować ich przyszłość na rynku pracy i zidentyfikować ich mocne strony;

4. Społeczność siostrzańska online i offline, która pomoże dziewczynom nauczyć się radzić z sytuacjami dyskryminacji.

Co jest wyjątkowego w tym rozwiązaniu? Czym różni się ono od już istniejących rozwiązań?

Wyjątkowa jest edukacja przez siostrzaństwo, ponieważ niewiele jest przestrzeni (niezwiązanych z zakupami lub urodą), w których dziewczyny pracują razem i się wspierają. Poza tym, nie istnieje jeszcze żadna inna oferta warsztatów programowania dla niepełnoletnich dziewczyn (ale nie dzieci), więc pewnie to też jest zasadnicza różnica.

Siostrzaństwo jest immanentnym komponentem programu. Uczy dziewczyny współpracy, a nie rywalizacji (dziewczyny są socjalizowane do rywalizacji). Poprzez program pokazujemy, jak ważna jest wzajemna pomoc, wsparcie i bycie dla siebie nawzajem koleżanką. Poprzez wyłożenie relacji między dziewczynami mamy grupę zmotywowanych, pewnych siebie młodych kobiet, które wiedzą, że otrzymają wsparcie w chwili zwątpienia, rozwiązanie swojego problemu. Wzajemne motywowanie się, empowerment, wzmacniają pewność siebie, , co daje lepszy start przy szukaniu pracy. Pewna siebie osoba, będzie aspirować na stanowiska wg swoich kwalifikacji, nie bojąc się wyzwań

W jaki sposób innowacja rozwiązuje problem, którego dotyczy albo przyczynia się do jego rozwiązania, albo ułatwia jego rozwiązanie?

Poprzez innowację nastolatki otrzymują mocny start w świat IT. Uczestnictwo kobiet w IT to nie opiera się tylko na nauce programowania, ale przede wszystkim na poczuciu wsparcia i wyrobieniu strategii radzenia sobie z seksizmem i presją społeczną. Nasz system zapewnia oba te komponenty i wierzymy, że zaowocuje długotrwałą fascynacją i motywacją dziewczyn do podążania tą ścieżką kariery.

Dlaczego proponowane innowacyjne rozwiązanie jest bardziej efektywne niż już funkcjonujące?

Ponieważ istnieje (nie ma innych programów dla nastolatek, które chcą programować). Poza tym, z naszego i naszych koleżanek doświadczenia możemy powiedzieć, że wsparcie innych dziewczyn pozwala radzić sobie nie tylko z seksizmem, ale również i momentami kryzysowymi, a takich w nauce kodowana jest sporo.

Działania które wchodzą w skład opisu:

- 1) zapoznanie Trenerek, coachek i menterek i facylitatorek z innowacją, sporządzenie umów
- 2) przygotowanie i rozesłanie do szkół formularza rekrutacyjnego oraz umieszczenie informacji o programie w social mediach
- 3) analiza zgłoszeń
- 4) wybór 12 uczestniczek
- 5) założenie grupy na Facebooku - sieciowanie uczestniczek
- 6) pierwsza sesja zapoznawcza, zapoznanie z wymogami programu oraz rozpoczęcie ewaluacji wewnętrznej
- 7) warsztat programowania językiem HTML i wprowadzenie do CSS
- 8) spotkanie siostrzańskie oraz tworzenie społeczności za pomocą Facebooka
- 9) warsztat samoobrony i asertywności-WenDo

- 10) kontynuacja warsztatu programowania językiem CSS
- 11) mentoring-4 h w miesiącu, przez 3 miesiące-razem 12h
- 12) coaching - 3 sesje dla każdej uczestniczki
- 13) kontynuacja warsztatu programowania językiem CSS
- 14) kontynuacja warsztatu programowania językiem CSS - postawienie własnej strony
- 15) spotkanie siostrzańskie oraz zadania empowermentowe na Facebooku x2
- 16) warsztat z prawa pracy i przedsiębiorczości pigułce
- 17) warsztat programowania językiem JavaScript
- 18) kontynuacja warsztatu programowania językiem JavaScript
- 19) warsztat z marki osobistej i autoprezentacji
- 20) kontynuacja warsztatu programowania językiem JavaScript
- 21) rozdanie certyfikatów ukończenia programu i podsumowanie zdobytych kompetencji
- 22) wypełnienie ankiet ewaluacyjnych przez uczestniczki

Szczegółowe opisy działań:

1) zapoznanie Trenerek, coachek i menterek i facylitatorek z innowacją, sporządzenie umów

Przed przystąpieniem do rekrutacji, należy znaleźć i zatrudnić osoby, które będą realizowały program. Są to :

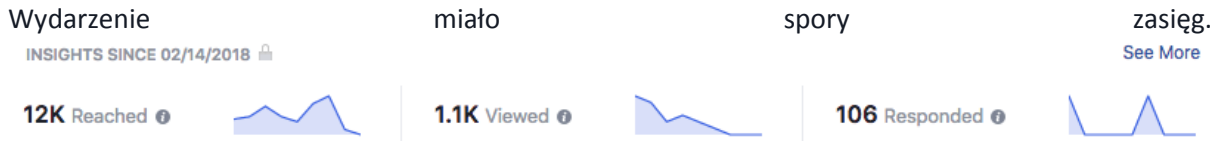
1. Programistka- osoba z umiejętnościami programowania oraz nauczania, przekazywania wiedzy w przystępny sposób
2. Trenerki warsztatów WenDo - jest to osoba wyspecjalizowana do prowadzenia tych właśnie warsztatów, certyfikowana. Warsztat prowadzą zazwyczaj 2 trenerki. Osób uprawnionych do prowadzenia warsztatu jest 30 w Polsce. Można je znaleźć wyszukując w wyszukiwarce trenerki WenDo. Od siebie polecamy Magdę Szewciów i Lene Bielską.
3. Mentorki - dobrze, jeśli są to dziewczyny z doświadczeniem w pracy z grupą docelową, o wysoko rozwiniętej empatii, umiejętnościach interpersonalnych, związane z dyskursem feministycznym i antydyskryminacyjny, potrafiące wytworzyć i doświadczające poczucia siostrzeństwa.
4. Cocherka – najlepiej specjalizująca się w rozwoju zawodowym, mająca pojęcie o programowaniu i świecie IT.
5. Minimum dwie osoby do warsztatów z prawa pracy i przedsiębiorczości
(1) - kobieta posiadająca dużą wiedzę o rynku pracy, facylitatorka, która ma doświadczenie w zakładaniu własnej działalności i autoprezentacji
(2) - osoba mająca wiedzę na temat języka wrażliwego, metod dramy, doświadczona w prowadzeniu warsztatów.
6. Fotografka - na warsztacie z autoprezentacji wykonywane będą zdjęcia do CV.

Ważne jest, aby wszystkie osoby prowadzące warsztaty, mentorki, coachki były kobietami. Jest to kluczowy komponent do wytworzenia atmosfery siostrzeństwa.

Zalecamy sporządzenie umów o dzieło z każdą osobą zatrudnioną.

2) przygotowanie i rozesłanie do szkół formularza rekrutacyjnego oraz umieszczenie informacji o programie w social mediach

Rekrutację rozpoczęliśmy przez przygotowanie strony z informacjami o projekcie. Można odnaleźć ją pod tym linkiem: <http://mamyglos.com/project/girls-in-it/> Stworzyliśmy też wydarzenie na FB o chwytliwej nazwie, można odnaleźć je tutaj: <https://www.facebook.com/events/2044349162499914/>

Rozsyłałyśmy je do znajomych z prośbami o udostępnianie w szkolnych/klasowych grupach na FB, udostępniałyśmy je na fundacyjnych i prywatnych profilach na FB i Instagramie. Udostępniłyśmy je też w lokalnych grupach miejskich.

3) analiza zgłoszeń

oraz

4) wybór 12 uczestniczek

Wybór uczestniczek:

Dokonywałyśmy wyboru uczestniczek na podstawie odpowiedzi, które napłynęły do stworzonej przez Stocznnię i dopracowanej przez nas ankiety, której można przyrzeć się tutaj: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSePPC11F34JGMXFP-7M_4tTwaigejObk4VNiZl-MqfEL4E-JA/viewform Otrzymałyśmy 40 prawidłowych zgłoszeń. W pierwszej kolejności odrzuciłyśmy zgłoszenia dziewczyn, które były z technikum i mieszkały daleko od Poznania (ze względu na wymogi) oraz tych deklarujących, że nie będą mogły uczestniczyć w wielu spotkaniach. Później przyglądałyśmy się głównie wypowiedziom drugoklasistek charakteryzujących się sporą motywacją do udziału oraz nieznaną programowania - do tych uczestniczek dzwoniłyśmy ostatniego dnia lutego i upewnialiśmy się co do ich zamiarów względem programu. Zrezygnowałyśmy z 3 osób, do których pomimo wielu prób nie udało nam się dodzwonić. W ten sposób wybrałyśmy 12 uczestniczek, z których 11 chodzi do drugiej klasy liceum, a 1 do trzeciej, ale ma dużo wolnego czasu.

Pytania do ankiety

- Imię i nazwisko
- Numer telefonu
- Adres email
- Do której klasy szkoły średniej uczęszczasz?
- Czy mieszkasz w Poznaniu albo okolicach?
- Dlaczego chcesz wziąć udział w warsztatach z programowania, spotkaniach siostrzańskich i coachingu w ramach projektu „GIT - Girls in IT”?
- Czy masz już jakieś doświadczenia w programowaniu? Jeśli tak, napisz o nich. (WAŻNE: nie musisz mieć doświadczenia! Chcemy tylko wiedzieć, czy jakieś masz, ale ich brak zdecydowanie Cię nie skreśla!)
- Czy masz już jakieś wyobrażenie, kim chcesz być po skończeniu szkoły? Co chcesz robić? Jaką pracę chcesz wykonywać?
- Jeśli jesteś w stanie, opisz w kilku zdaniach, co chcesz robić po skończeniu szkoły.

- Jeśli jesteś w stanie, napisz jakie widzisz wyzwania/trudności związane z realizacją swoich planów zawodowych.
- Czego oczekujesz po udziale w projekcie „GIT - Girls in IT”? Czego konkretnie chciałabyś się nauczyć, dowiedzieć?
- Czy możesz uczestniczyć w spotkaniach w ramach projektu, odbywających się w Poznaniu, co sobotę, w okresie od marca do maja?
- Czy możesz korzystać ze swojego laptopa na warsztatach z programowania?
- Czy masz jakieś pytania, wątpliwości związane z udziałem w programie? Jeśli tak, napisz nam o nich

5) założenie grupy na Facebooku - sieciowanie uczestniczek

Wszystkie aplikujące otrzymały maile z informacją o przyjęciu do programu lub zaproszeniem do aplikacji do możliwych przyszłych edycji.

Stworzyłyśmy grupę na FB, zebrałyśmy w niej uczestniczki, i koordynatorki. Wrzuciłyśmy pierwszy post, by dobrze nastawić do nas uczestniczki. Użyłyśmy też grupy do przypomnienia dziewczynom o wypełnieniu umów.

Grupa na fb jest ważnym elementem komunikacji dla młodych osób. Uczestniczki założyły też konwersacje na fb, w której wymienia się wiadomościami na co dzień - dzięki temu panuje przyjazna atmosfera oraz bieżące aktualności z dnia codziennego, wymieniane między dziewczynami zblizają je do siebie.

Zamieściłyśmy tam też prostą ankietę z pytaniem o wymagania dietetyczne i system operacyjny. Ankieta dostępna tutaj:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdyL-gHRCR-I0tRE1fKCaerqRyJNylSl3BxTctXh3httar-1w/viewform>

Uwagi innowatorów:

- Rekrutacja powinna trwać miesiąc, a nie 2 tygodnie. Wnioskiem na przyszłość jest też szersze promowanie programu, także osobiście w szkołach, tak, by dotrzeć do szkół o niższym poziomie nauczania. Przeznaczenie do rekrutacji innych kanałów, t.j. nie tylko social mediów i strony internetowej.
- Ponadto działania rekrutacyjne przysporzyły problemów. Rozwiązaniem na to jest dłuższy czas przeznaczony na nie (miesiąc powinna trwać sama promocja i rekrutacja do programu). Dotarcie do dziewczyn z liceów o gorszym poziomie rankingowym powinno być przeprowadzane bezpośrednio w szkołach. Utrudnieniem było również zawężenie grupy docelowej do uczennic 2 klas liceów, bowiem program wzbudził znaczne zainteresowanie wśród dziewcząt z techników oraz uczennic klas 1 i 3 oraz 4. Grupa docelowa powinna być o nie rozszerzona.
- Kolejną trudnością było udostępnienie laptopów dla dziewcząt ich nie posiadających. Na czas trwania programu każda uczestniczka musi posiadać laptopa również w domu i mieć dostęp do internetu. Naszym rozwiązaniem było zorganizowanie laptopów od zaprzyjaźnionych z nami osób/fundacji (dwie dziewczyny nie mają laptopa). Proponujemy przed przystąpieniem

do programu poszukać firmy IT, która dałaby w leasing laptopy na trzy miesiące lub zorganizowanie komputerów od fundacji wspierającej rozwój kobiet w IT.

- Wyzwaniem jest też ilość czasu wymaganego do dyspozycji, ponieważ każda z dziewczyn musi na program miesięcznie przeznaczać minimum 38 godzin, co w trakcie roku szkolnego jest niewątpliwie trudne. Rozwiązaniem na to mogłoby być prowadzenie programu w trakcie wakacji letnich lub inne rozłożenie czasowe zajęć.

6) pierwsza sesja zapoznawcza, zapoznanie z wymogami programu oraz rozpoczęcie ewaluacji wewnętrznej

Sesja zapoznawcza

Pierwsze spotkanie z uczestniczkami w miejscu, gdzie prowadzone były pozostałe warsztaty. My, wykonawczynie projektu, pojawiłyśmy się na miejscu wcześniej, by zadbać o atmosferę sprzyjającą bezstresowemu nawiązaniu siostrzańskich więzi. Zakupiliśmy ciasto, kawę i herbatę i przygotowaliśmy salę z pufami.

Gdy wszystkie dziewczyny się rozgościły, zaprosiliśmy je do kręgu i przedstawienia się. Same przedstawiłyśmy się jako pierwsze, zachowując przy tym lekką i nieformalną atmosferę, co uważamy za bardzo istotne. Podkreśliłyśmy rzeczy, które łączą nas z uczestniczkami projektu (wiek, doświadczenia) i podziękowałyśmy im za wspaniałe aplikacje i przybycie.

Później krok po kroku przedstawiłyśmy, co będzie się dalej działo, opisałyśmy szczegóły programu, poinformowałyśmy o jego wymogach i odpowiedziałyśmy na serię pytań od uczestniczek, które powoli zaczynały czuć się na tyle komfortowo, by zabrać głos.

Poprosiliśmy o wypełnienie listy obecności oraz zebrałyśmy dokumenty (umowy), które dziewczyny na naszą prośbę przyniosły ze sobą.

Dla kultywacji dobrej atmosfery zaprosiliśmy dziewczyny do ćwiczeń integracyjnych, jednocześnie żartując z tego, że zwykle same za nimi nie przepadamy. Wykorzystałyśmy czytanie pytań z lukami na "zawsze" "często" "czasami" i "nigdy" - dziewczyny stały przy rozmieszczonych po sali odpowiedziach, z którymi najbardziej się identyfikowały, a następnie ćwiczenie "węzeł gordyjski". Później wróciłyśmy do kręgu i zrealizowałyśmy kolejne ćwiczenie. Każda z nas mówiła swoje imię i dodawała do tego jakiś gest. Kolejna osoba w kręgu powtarzała gesty poprzednich osób i dodawała własny. Dzięki temu zapamiętałyśmy swoje imiona, a atmosfera bardzo się rozluźniła - dzięki pomyłkom i zabawnym gestom.

Zaprosiliśmy dziewczyny do wykonania ćwiczenia, które pomoże im dostrzec zmiany, które w nich (mamy nadzieję) zajądą. Poprosiliśmy je o napisaniu listu do samych siebie, które otworzą na ostatnim spotkaniu w ramach projektu. W liście miały napisać o swoich oczekiwaniach, obawach i uczuciach. Listy pozostały prywatne, nie przeczyta ich nikt poza uczestniczkami. Zachęciłyśmy dziewczyny do podzielenia się wrażeniami z pisania listów (były pozytywne, dziewczyny wskazywały na to, że są ciekawe, co się wydarzy) oraz częstowania się ciastem, herbatą i kawą.

W tym czasie (my, wykonawczynie projektu) podzieliłyśmy się grupą 12 dziewczyn, tak, by każda z nas opiekowała się mentoringowo szóstką z nich. Kierowałyśmy się tym, czego dziewczyny mogą potrzebować i która z nas da im więcej. Po skończeniu przerwy ogłosiliśmy podział menterek i

zaznaczyłyśmy, że dziewczyny mogą poprosić o zmianę mentorki w ciągu tygodnia. Żadna o to jednak nie poprosiła.

Później poinformowałyśmy o zakończeniu oficjalnej części spotkania i zaangażowałyśmy się w rozmowy z różnymi uczestniczkami. Żadna z nich nie wyszła od razu, wszystkie zatopiły się w konwersacjach. Po kilkudziesięciu minutach część dziewczyn zebrała się do wyjścia, a inne pomogły nam w posprzątaniu sali po warsztacie. Później uznałyśmy spotkanie za zamknięte. My, jako wykonawczynie, spędziłyśmy jeszcze chwilę na wymianie wrażeń. Uważamy, że pierwsze spotkanie się powiodło. Choć niektóre osoby były nieco wycofane, wszystkie zdawały się dość dobrze czuć się w naszym towarzystwie. Niektóre podeszły nawet do nas po spotkaniu mówiąc takie rzeczy:

- “wow, było super!”
- “to jest niesamowite, czuję, że mogę tu być naprawdę sobą”
- “jestem ciekawa co będzie dalej”
- “musimy mieć wspólną konwersację na facebooku żeby rozmawiać, chcę zobaczyć wasze zwierzęta i wysłać wam memy”
- “bałam się, że tu będzie tak formalnie i poważnie, ale jest zupełnie inaczej niż w szkole, ekstra”

7) warsztat programowania językiem HTML i wprowadzenie do CSS

Nauka programowania w języku html i wprowadzenie do CSS

Warsztat trwał od 9 do 17. Około 9 dziewczyny zrobiły sobie herbaty, porozmawiały i Programistka i obecna na zajęciach mentorka – Weronika cały czas rozmawiały z dziewczynami, żartowały. Przedstawiłyśmy programistkę mimochodem. Dzięki temu na zajęciach panowała luźna, przyjazna atmosfera.

Poprosiłyśmy też o przygotowanie się do zajęć z programowania poprzez instalację edytora tekstu i wstępnie przedstawiłyśmy prowadzącą warsztat. Programistka zaczęła od opowieści o różnych językach programowania i różnicach między nimi, wyjaśniła też, że HTML i CSS to języki znaczników, nie programowania. Omówiłyśmy strukturę pliku w HTML. Później wszystkie dziewczyny włączyły już edytor Atom i zaczęły pracę na bieżąco z programistką. Ściągnęły assety, które przydadzą się do tworzenia wybranej przez prowadzącą strony.

Dlaczego zdecydowałyśmy się na HTML, CSS i Java Script?

Nasz plan to nauczyć tworzenia stron, dlatego uczestniczkom niezbędne są podstawy - czyli HTML i CSS oraz wstęp do JavaScript. HTML to totalna podstawa, bo jest obecny na każdej stronie i na samym początku warto chociaż rozumieć do czego służą poszczególne tagi, znaczniki. Style CSS świetnie nadają się do nadawania wyglądu naszej stronie, natomiast JavaScript to jeden z fundamentalnych języków programowania elementów dynamicznych w internecie.

Rozpoczęłyśmy więc od HTML

HTML jest bardzo prosty do opanowania, nawet dla początkujących, między innymi dlatego, że nie posiada żadnych bardziej skomplikowanych struktur.

Z definicji jest to “hipertekstowy język znaczników” wykorzystywany do tworzenia stron internetowych. Nie jest to jednak język programowania, bo nie posiada żadnych zaawansowanych funkcji, takich jak operatory, zmienne, instrukcje warunkowe itd., więc można się go nauczyć w całkiem krótkim czasie. Najprościej HTML można wytłumaczyć jako sposób opisywania strony,

ponieważ w samym kodzie wygląda to tak, że znaczniki umieszczamy w odpowiedniej kolejności, a chwilę potem widzimy już rezultaty.

Scenariusz pierwszego warsztatu z programowania

1. Różnice między językami programowania, a językiem HTML
2. Instalacja i podstawowa obsługa edytora kodu.
3. Przedstawienie bazowej templatki HTML.
4. Poprawna struktura folderów w projekcie.
5. Podstawowe informacje na temat znaczników i ich atrybutów.
6. Sposoby na dołączanie arkusza ze stylami do strony.
7. Podawanie ścieżek do plików (ścieżki bezwzględne, a względne).
8. Przypisywanie stylów do wybranych elementów (porównanie użycia „class”, „id” i nazwy tagu).
9. Wprowadzenie do CSS:
 - Zapis kolorów.
 - Jednostki wykorzystywane w CSS.
 - Różnice między elementami liniowymi, a blokowymi.
 - Sposoby na układanie elementów obok siebie (float, inline-block, flexbox).
 - Wyśrodkowywanie elementów na stronie.
 - Różnice między marginesem, a paddingiem.
 - Omówienie modelu pudełkowego.
 - Pozycjonowanie elementów na stronie.
 - Pseudoselektory ::before oraz ::after
10. Znaczenie komentarzy w kodzie i ich poprawny zapis dla HTML i CSS.
11. Dołączanie czcionek z Google Fonts.
12. Wprowadzenie do znaczników semantycznych.
13. Omówienie ważności nagłówków na stronie.
14. Poprawne nazewnictwo klas.
15. Nadpisywanie stylów przeglądarkowych.

Autorką scenariusza jest Klaudia Zawodnik

Uwagi innowatorek i programistki:

Nie można z góry planować treści warsztatu, bowiem nie jesteśmy w stanie przewidzieć jak wyglądać będzie dynamika pracy uczestniczek i na jakim etapie skończą. 12 uczestniczek i jedna prowadząca to nie jest najlepsze rozwiązanie. Uważamy, że optymalną liczbą osób podlegających jednej programistce jest 4-5. Warsztat może prowadzić jedna osoba, ale wtedy warto by pomyśleć o osobach potrafiących programować jako pomoc dla uczących się. U nas tę rolę spełniła jedna z innowatorek, która również programuje. Jedna osoba do pomocy na 5 uczących się jest optymalnym rozwiązaniem. Wtedy osoby, które wolniej przyswajają wiedzę, nie zostaną w tyle, a osoby które przyswoiły wiedzę szybciej nie będą się nudzić.

8) spotkanie siostrzańskie oraz tworzenie społeczności za pomocą Facebooka

Spotkanie siostrzańskie to spotkanie nieformalne, w innym niż zwykle otoczeniu, np. kawiarni. Służy ono zacieśnianiu więzi między uczestniczkami, przegadaniu ewentualnych pojawiających się na tym etapie problemów, podyskutowaniu o zadowoleniu z zajęć, dalszych pomysłach, a także

przeprowadzenia rozmów na tematy zahaczające o feminizm, asertywność. Spotkanie takie trwa około 3h, umiejscowienie go w kawiarni jest o tyle dobrym pomysłem, że ciasta i kawa sprzyjają deformalizacji atmosfery i przydają się w czasie długiego spotkania.

Sieciowanie przez facebooka zostało zainicjowane przez założenie opisanej wcześniej grupy, dodanie się wzajemnie do znajomych oraz (zainicjowane przez uczestniczki) stworzenie konwersacji grupowej. To wszystko pozwala im zacieśniać więzi oraz utrzymać kontakt nawet po zakończeniu programu. Dziewczyny zyskały też możliwość wspierania się na co dzień (z której korzystają!). Są to też dla nich ich przyszłe kontakty w świecie IT.

9) warsztat samoobrony i asertywności-WenDo

Co to jest WenDo?

WenDo jest metodą budowania pewności siebie, asertywnej postawy i samoobrony dla dziewcząt i kobiet. Powstała na przełomie lat 60-tych i 70 –tych w Kanadzie i od początku łączy w sobie samoobronę fizyczną z samoobroną psychiczną. WenDo rozwijało się bardzo szybko, wzbogacając się o coraz nowe elementy i pomysły na to, jak bronić się przed atakiem, a przede wszystkim o to, jak do niego nie dopuścić. W Polsce warsztaty WenDo prowadzone są od 2001 roku.

Od „zwykłej” samoobrony WenDo różni się między innymi tym, jak wielkie znaczenie przywiązuje do asertywności. Wyraża się to przekonaniem, że nikt nie ma prawa naruszać naszych granic. Poznając swoje własne granice, uczymy się także szanować granice innych ludzi. WenDo jako sztuka samoobrony psychicznej pokazuje, jak ważna jest umiejętność rozwiązywania konfliktów, a przede wszystkim podtrzymywanie komunikacji lub niezrywanie kontaktu. Jest to ważny aspekt WenDo jako profilaktyki przemocy. WenDo jest po prostu sposobem na to, jak nie dopuścić do eskalacji konfliktu czy przemocy.

Aby wziąć udział w warsztatach WenDo nie potrzeba siły ani nadzwyczajnej sprawności. Każda kobieta może nauczyć się skutecznie bronić. WenDo uczy się dziewczynki (od 7. roku życia) oraz kobiety starsze i z niepełnosprawnościami. Podczas WenDo każda uczestniczka nauczy się najprostszych, ale zarazem najbardziej skutecznych technik, które nie wymagają miesięcy żmudnych ćwiczeń.

WenDo jest przede wszystkim metodą przeciwdziałania przemocy i nadużyć wobec dziewczynek, nastolatek i dorosłych kobiet. Ze względu więc na bezpieczeństwo osób uczestniczących szczegółowy zakres narzędzi przekazywanych w trakcie warsztatów z zasady nie jest udostępniany poza warsztatami. W samoobronie kluczowy jest element zaskoczenia, który najczęściej decyduje o dalszym ciągu zdarzeń. Dlatego tak istotne jest, aby zakres umiejętności jakie mogą posiadać kobiety po odbytym warsztacie nie były powszechnie znane i stanowiły indywidualne zaplecze uczestniczek, aby mogły go z powodzeniem użyć w sytuacji zagrożenia.

Czym WenDo nie jest?

WenDo nie jest sztuką walki. Podczas zajęć nie uczymy, jak się bić, lecz jak nie dopuścić do agresji, a w razie zagrożenia, jak się skutecznie bronić. WenDo nie jest terapią. Podczas zajęć uczymy asertywnej postawy i obrony własnych granic. Pracujemy z doświadczeniami przemocy i rozmawiamy o nich, jednak nie prowadzimy terapii. Radzimy, jeśli uczestniczka tego potrzebuje, gdzie taką pomoc można otrzymać.

Co daje udział w warsztatach WenDo?

Udział w warsztacie pozwala zwiększyć swoje umiejętności w zakresie:

- skutecznej, spójnej, asertywnej komunikacji,
- rozpoznawania i diagnozowania sytuacji przekraczania granic,
- podejmowania decyzji,
- reagowania na sytuacje przekraczania granic, dyskryminację i przemoc ze względu na płeć i inne,
- samoobrony fizycznej w sytuacjach ataku/napaści,
- działania pod wpływem stresu.

Ponadto zwiększa:

- poczucie pewności siebie,
- poczucie własnej wartości,
- poczucie bezpieczeństwa, • poczucie sprawczości,
- poczucie samodecyzyjności,
- umiejętność odzyskiwania kontroli nad sytuacją,
- wiedzę na temat asertywności i komunikacji,
- wiedzę na temat możliwych rozwiązań z trudnych lub niebezpiecznych sytuacji.

WenDo uczy jak w każdej sytuacji: w miejscu publicznym, na ulicy, w pracy, w domu – przestać czuć się bezradną i bezbronną. Wzmacnia poczucie pewności siebie i poczucie własnej wartości a tym samym umożliwia reagowanie na przemoc i obronę własnych granic. Pomaga rozwiązywać konflikty, przełamać stereotypy i obawy, poczucie winy i wstyd.

Metody pracy

Warsztaty są prowadzone metodami aktywnymi, w czasie zajęć stosowane są ćwiczenia symulacyjne, dyskusje w małych grupach i plenarne, praca z oddechem i głosem, elementy dramy. W zakresie samoobrony fizycznej ćwiczymy m.in. ciosy, kopnięcia, uwolnienia, bloki. Zajęcia prowadzone są w maksymalnie małych 12 osobowych grupach.

Warsztaty są planowane jako całość, dlatego ma możliwości dołączenia do grupy drugiego dnia lub tylko na kilka godzin pierwszego lub drugiego dnia. Ze względu na bezpieczeństwo i komfort uczestniczek warsztaty prowadzone są zawsze przez dwie trenerki. Zwłaszcza przy grupach poniżej 18 roku życia.

Kluczowa w prowadzeniu warsztatów WenDo jest metoda upełnomocnienia (empowerment) której celem jest osiągnięcie stanu, w którym osoby uzyskują/odzyskują kontrolę nad własnym życiem, postulatami, interesami, przestrzenią, prawami, językiem jakim opisywana jest rzeczywistość, w tym także oni/one itd. Dzięki upełnomocnieniu poszczególne osoby ale także grupy są zdolne do autodefiniowania i działania, mają poczucie sprawczości/wpływu. Strukturalny wymiar działań upełnomocniających odnosi się do ujawniania struktur społecznych oraz barier i relacji wpływów. Celem treningu upełnomocniającego jest wyposażenie osób, które doświadczają przemocy, dyskryminacji i opresji w narzędzia (wiedzę i umiejętności) rozpoznawania i stawiania czoła wszelkim ich formom funkcjonującym na interpersonalnym, kulturowym i systemowym poziomie. Trening taki służy temu, by osoby biorące w nim udział były w stanie, skutecznie zadbać o swoje granicę i prawa, a także zwalczać przemoc, dyskryminację i opresję wobec siebie czy swojej grupy, a zatem wprowadzić

zmiany w swojej sytuacji. Jest to szczególnie istotne w przypadku kobiet a zwłaszcza nastolatk, które należą do grupy szczególnie narażonej na dyskryminację zwłaszcza na rynku pracy.

Ile to trwa?

Warsztaty trwają 16 godzin warsztatowych. Program warsztatów zwykle rozłożony jest na dwa dni i obejmuje pracę w godzinach 9.00-17.00 z przerwami.

Osoby prowadzące:

Magda Szewciów – certyfikowana trenerka samoobrony i asertywności dla kobiet i dziewcząt WenDo, jako trenerka zajmuje się także edukacją z zakresu różnorodności, równości płci, a także przeciwdziałania przemocy (w tym seksualnej) i przeciwdziałania dyskryminacji. Ukończyła Kurs Trenerski w Szkole Trenerów Organizacji Pozarządowych, Szkołę Dramy Stosowanej I Stopnia, Akademię Trenerów i Działaczy Antydyskryminacyjnych oraz Szkołę Gender Mainstreaming IBL PAN.

Lena Bielska – certyfikowana trenerka samoobrony i asertywności dla kobiet i dziewcząt WenDo, trenerka antydyskryminacyjna i consent, trenerka dramy stosowanej. Założycielka i prezeska Fundacji HerStory, gdzie zajmuje się historią i herstorią mówioną, edukacją antydyskryminacyjną i wielokulturową. Aktywistka Sieci Herstorycznej, doktorantka UMCS. Pracuje z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi.

Autorką opisu jest Magdalena Szewciów.

Kontakt: Magda Szewciów 508 195 206 kontakt@magdaszewciow.pl WWW.MAGDASZEWCIOV.PL

10) kontynuacja warsztatu programowania językiem CSS

- a) Powtórzenie informacji z poprzednich warsztatów.
- b) Poznanie platformy Codepen - <https://codepen.io/>
- c) Zadania na Codepenie:
 - i) Stworzenie przykładowego layoutu strony wykorzystując odpowiednie do tego znaczniki nagłówka, nawigacji, listy, przycisku itd.
 - ii) Stworzenie przykładowego grida za pomocą technologii flexbox
- d) Poprawienie kodu z poprzednich zajęć:
 - i) Skrócona wersja zapisu dla marginesów i paddingów
 - ii) Nadpisanie stylów przeglądarkowych ogólnie dla elementów za pomocą tagów
- e) Animacje na linkach – wykorzystanie w praktyce pseudoelementów i pseudoklas.
- f) Utworzenie formularza – przedstawienie jego atrybutów.
- g) Różnice między linkami, buttonami, a inputami.
- h) Przedstawienie placeholdera dla inputów.
- i) Wstawienie ikon do mediów społecznościowych, jako pliki svg, czyli grafikę wektorową.

Autorką scenariusza jest Klaudia Zawodnik.

11) Mentoring

Każdej uczestniczce przysługiwała indywidualna sesja mentoringowa raz na tydzień. Każda z dwóch menterek ma pod opieką 6 dziewczyn, w celu umożliwienia głębszej współpracy. Elementem nie do pominięcia jest to, że mentorki mają duże doświadczenie w pracy empowermentowej z dziewczynami. Są dostępne dla uczestniczek przez cały czas trwania programu i będą stanowiły dla nich największe

wsparcie. Wsparcie siostrzańskie i koleżeńskie jest niezwykle istotne w tym projekcie, zważywszy na to, że z analiz rynku pracy w USA (Bureau of Labor Statistics and Harvard, Business Publishing, via National Center for Women & Information Technology) wynika, że aż 53% dziewczyn rezygnuje z nauki programowania z powodu presji i stereotypów. Ponadto, wiele badań wskazuje na mentorstwo jako również świetną formę nauczania w IT: <https://www.pb.pl/mentor-wychowa-swietnego-programiste-839739>

Podczas sesji rozmawialiśmy o problemach uczestniczek, ich relacjach domowych, o planach na przyszłość i możliwościach. O trudach w podejmowaniu decyzji. O czynnikach, które kształtują nasze miejsce w świecie. Uczestniczki pytały również o pomoc w znalezieniu pracy, o możliwości wyjazdów na booth campy, staże, praktyki. Mentorki pracowały z nimi nad ulepszaniem ich cv, formułowaniem planów i kolejnych kroków, pomagały w eksplorowaniu pomysłów na produktywne wykorzystanie wakacji i czasu po nich.

Każda rozmowa była inna, indywidualna. Należy pamiętać, że nie są to sesje terapeutyczne, lecz spotkania, na których wytwarzana jest atmosfera zrozumienia, zaufania i przyjaźni. Nasza rolą jest słuchać i szukać wspólnych dobrych rozwiązań na pojawiające się problemy, dzielić się doświadczeniem i wspierać.

Ważne: młode dziewczyny potrafią obdarzyć swoje mentorki ogromnym zaufaniem i zwracać się o pomoc w naprawę trudnych sprawach. Mentorki kierowały je w takich sytuacjach do odpowiednich specjalistów, prawdopodobnie warta uwzględniania w programie byłaby superwizja dla menterek.

12) coaching - 3 sesje dla każdej uczestniczki

Nie narzucaliśmy dziewczynom, czy sesje mają być na temat ich rozwoju w programowaniu, wyboru własnej ścieżki zawodowej, czy rozwoju w szkole. Każda z sesji objęta jest zasadą poufności. Ważne było znalezienie coachki z tłem empowermentowym, zaznajomioną z feminizmem i lubiącą pracować z młodymi osobami.

Ze względów efektywności coachingu, po rozmowie z specjalistką, postanowiłyśmy, że 3 spotkania odbędą się na przestrzeni dwóch miesięcy i po pierwszym miesiącu trwania programu. Odstęp między sesjami trwać będzie 2 tygodnie, a nie 4 (jest to zalecane). Ważną kwestią jest, to, że minimalna liczba sesji powinna wynosić 3, a maksymalna 8. Dziewczyny bardzo skorzystały na tych konsultacjach, kreując sobie swoją przyszłą karierę zawodową i uświadamiając jak ważne jest dbanie o własne zdrowie.

13) kontynuacja warsztatu programowania językiem CSS

1. Tworzenie prześwitującego tła w CSS
2. Podstawowe informacje na temat RWD
3. Zakładanie konta na Githubie
4. Podstawowe informacje na temat Github'a i Git'a oraz różnice między nimi
5. Tworzenie repozytoriów na Githubie
6. Uruchomienie Github Pages

Autorką scenariusza jest Klaudia Zawodnik

14) kontynuacja warsztatu programowania językiem CSS - postawienie własnej strony

1. Zapoznanie się ze wszystkimi dostępnymi znacznikami związanymi z formularzami
2. Metodologie CSS
3. Wstęp do BEM – jednej z popularniejszych metodologii
4. Podstawowe informacje o preprocesorach CSS
5. Wstęp do Sass
6. Stworzenie projektu w połączeniu BEM i Sass
7. Zapoznanie się z językiem Markdown

15) spotkanie siostrzańskie oraz zadania empowermentowe na Facebooku

Drugie ze spotkań zorganizowaliśmy w parku (na poznańskiej Cytadeli). Uczestniczki i mentorki przyniosły ze sobą koce i przekąski i zrobiły piknik. Spotkanie było luźne (takie jest też jego założenie), było dużo zabaw, rozmów i dyskusji.

Tematem, było :-, „Czy branża IT jest otwarta dla wszystkich?” Rozmawialiśmy czym jest dyskryminacja w pracy. Czy płeć determinuje nasze kompetencje. Jak radzić sobie z seksizmem i mobbingiem. Dziewczyny były dla siebie wsparciem, słuchaczkami i opowiadającymi. Spotkanie odbywało się w parku, dzięki bliskości natury i luźniejszej atmosferze, barku hierarchiczności i formalności, uczestniczki poczuły siostrzańską społeczność.

Na drugim spotkaniu rozmawialiśmy :-, „Czy wzajemne wsparcie i empowerment ma znaczenie?” O tym, że wzajemna pomoc wzmacnia, a budowanie więzi poszerza horyzonty, nie tylko zawodowe. Rozmowa była w luźnej atmosferze, przeprowadzona, w gronie koleżanek .

Przykładowe zdania empowermentowe:

- zadaniem empowermentowym, było zalepianie wlepkami swoich, przedmiotów(zeszyty, laptopy) naklejki z pozytywnym/asertywnym/feministycznym przekazem, będą im na co dzień przypominać o tematach poruszanych na spotkaniu

- zadanie empowermentowe polegało na tym, by znaleźć seksizm w otaczającej nas codzienności, zrobić zdjęcie i podzielić się emocjami , jakie „odkrycie” to wywarło na uczestniczkach.

Inne zadania empowermentowe zostały częściowo zrealizowane na facebooku, a częściowo właśnie podczas spotkania, jako że mentorki dostrzegły sprzyjające temu okoliczności. Zadania te (lub punkty wyjścia dla dyskusji) miały skłonić dziewczyny do refleksji nad zinternalizowanym seksizmem i mizoginią w IT. Dziewczyny wybrainstormowały kilka sposobów radzenia sobie z deprymującymi sytuacjami pokroju uwag “kod pisany przez kobietę zawsze jest chaotyczny”.

16) warsztat z prawa pracy i przedsiębiorczości w pigułce

Blok 1

Wstęp do zagadnień przedsiębiorczości

- gra biznesowa
- Jakie kompetencje potrzebuje sprawny przedsiębiorczyni?
- Koło osobowości

Blok 2

Przedsiębiorczość

Odpowiemy sobie na pytania:

- Co to jest przedsiębiorczość?
- Czy, żeby być przedsiębiorczym trzeba mieć firmę?
- Jak mogę realizować siebie jako osobę przedsiębiorczą?
- Co to jest przedsiębiorstwo i jakie znamy przedsiębiorstwa?

Blok 3

networking jako forma przedsiębiorczości

W czasie zajęć uczestnicy spróbują znaleźć odpowiedzi na takie pytania jak:

- Co to jest networking?
- Jakie są formy budowania networku on-line i offline?
- Jak założyć konto w profesjonalnych portalach networkingowych, na przykładzie LinkedIn.

Blok 4

Plan na biznes

Podczas zajęć opowiemy o tym, od czego i w jaki sposób powinniśmy rozpocząć swój własny biznes?

- Co bierzemy pod uwagę w planowaniu biznesu?
- Co to jest cena, a co to jest marża?
- Kiedy możemy mówić o tym, że nasza firma/przedsięwzięcie może osiągać zysk?

Blok 5

Formalne zakładanie działalności

- Jak powstają firmy i co trzeba zrobić, aby założyć firmę?
- Na czym polega idea start-upu i co to w ogóle znaczy?
- Dlaczego ludzie chcą zakładać własne firmy?
- Rodzaje umów cywilno-prawnych

17) warsztat programowania językiem JavaScript

JavaScript

1. Deklarowanie zmiennych za pomocą różnych słów kluczowych:
 - var
 - let
 - const
2. Deklarowanie zmiennych, a ich inicjalizacja
3. Przedstawienie podstawowych typów danych
4. Dostępne operatory:
 - przypisania
 - porównania

logiczne

Autorką scenariusza jest Klaudia Zawodnik

18) kontynuacja warsztatu programowania językiem JavaScript

1. Zapoznanie się z instrukcjami warunkowymi
2. Pętle: **for**, **while**
3. Tworzenie funkcji
4. Wykorzystanie funkcji natychmiastowego wywołania
5. Zasięg zmiennych: zmienne lokalne, a zmienne globalne
6. Podstawowe informacje na temat tablic
7. Dołączanie kodu JavaScript do projektu
8. Tworzenie aplikacji „Lista To Do”

Autorką scenariusza jest Klaudia Zawodnik

19) warsztat z marki osobistej i autoprezentacji

Godz.	Ćwiczenie	Opis/Przebieg	Cel	Materiały
9.00-9.30	Wprowadzenie/Powitanie	Rundka: imię (taśma) plus przymiotnik rozpoczynający się na tę samą literę co imię ale określający osobę plus oczekiwania względem warsztatu.	- powitanie i poznanie się z uczestniczkami dla OP	Taśma, markery
9.30-9.40	Kontrakt	OP wprowadza zasady obowiązujące na warsztacie. OU mogą proponowane zasady zmieniać i/lub uzupełnić o nowe. Przykładowe zasady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchamy siebie nawzajem. 2. Kiedy jedna osoba mówi, reszta słucha. 3. Mówimy o sobie, od siebie i w swoim imieniu. 4. Nie udzielamy sobie nieproszonych rad. 5. Telefony mamy wyciszone i używamy tylko w trakcie przerw. 6. Każda uczestniczy na swoje 100 %. 7. Siostrzeństwo = wspieramy się wzajemnie. 	- ustalenie zasad obowiązujących w trakcie warsztatu - stworzenie podstaw dla przyjaznej atmosfery pracy	Flipchart z zasadami

9.40-9.50	Agenda	<p>OP przedstawia agendę warsztatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - marka osobista - mocne i słabe strony - stres i lęk przed wyzwaniem/wystąpieniem - autoprezentacja&pierwsze wrażenie - sesja zdjęciowa - networking - film 	- przedstawienie kluczowych elementów program warsztatu	-
9.40-9.50	Marka osobista – krótkie wprowadzenie	OP prowadzi mini wykład na temat marki osobistej i różnic między wizerunkiem a marką osobistą.	- zdobycie podstawowych informacji na temat marki osobistej	Flipchart, markery
9.50-10.00	Ukryty portret 10 min.	OP ustawia na środku sali pudełko (z lusterkiem przyklejonym na dnie) i prosi każdą OU o podejście po kolei do pudełka, zajrzenie do środka na portret pewnej osoby i powiedzenie czegoś miłego/pozytywnego o tej osobie lub do tej osoby, „czegoś co o niej wiecie i co w niej cenicie”. OP zapewnia, że OU znają tę osobę. Istotne jest, aby OU nie zdradziły kto jest sportretowany/na ani w trakcie ćwiczenia ani po jego zakończeniu. Krótkie omówienie i podsumowanie.	- wzmocnienie poczucia własnej wartości i docenienie siebie - wprowadzenie do mówienia o sobie na forum	Pudełko z lusterkiem
10.00-10.15	Kim jestem?	OP rozdaje kwestionariusz z pytaniami do indywidualnego wypełnienia. 15 min.	- autorefleksja OU nad swoją wiedzą, umiejętnościami i pasjami (indywidualne cele oraz motywacje)	Kwestionariusze, długopisy

10.15-10.55	Moje mocne strony	<p>Na podstawie formularza każda OU wypisuje na osobnej kartce swoich 5 mocnych stron (co umiem, co wiem, w czym czuję się mocna, co wiem o sobie i z czego jestem dumna – myśl o tym jako o informacjach prezentujących Ciebie). 10 min.</p> <p>W tym czasie OP przygotowuje kartki/koperty z imieniem/ksywką każdej OU. Po wypisaniu swoich mocnych stron, każda z osób wypisuje co najmniej jedną pozytywną cechę/umiejętność dla każdej z pozostałych OU. OP zbiera karteczki i wkłada do koperty dla danej osoby. 20 min.</p> <p>Następnie każda z osób czyta zebrane na swój temat informacje. Omówienie i podsumowanie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wypracowanie umiejętności dostrzegania swoim mocnych stron - zwrócenie uwagi OU na korzystanie z informacji pochodzących od innych osób - podkreślenie konieczności konfrontacji naszego wizerunku/marki osobistej z otoczeniem 	<p>Karteczki Post it, długopisy, kartki A4, ew. koperty A5</p> <p>Flipczart z diagramem budowania marki.</p>
10.55-11.10	Przerwa	15 min.		
11.10-11.50	Tzw. słabe strony	<p>Każda z OU wypisuje anonimowo maksymalnie 3 swoje słabe strony na karteczkach, następnie przykleja na flipczart. 10 min.</p> <p>OP grupuje karteczki a następnie wspólnie znajdujemy sposoby na opowiedzenie o słabej stronie tak by pokazać swoją mocną stronę.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie poczucia pewności siebie - wsparcie w wypracowaniu wzmacniających komunikatów na swój temat - wypracowanie umiejętności mówienia o sobie z perspektywy mocnych stron 	<p>Karteczki post it, długopisy, Flipczart, markery, kartki A4</p>

11.50-12.10	Wprowadzenie do autoprezentacji	<p>OP pyta OU co się składa na autoprezentację?</p> <p>OU wymieniają: wygląd, postawa, ubiór, mowa ciała, itp.</p> <p>OP mówi o pierwszym wrażeniu i omawia postawę otwartą/pewną.</p> <p>OP pyta: Co się dzieje z Waszym ciałem jak się stresujecie lub boicie? Jak się zachowujecie przed wystąpieniem publicznym lub ważną rozmową?</p> <p>W zależności od tego co wnoszą OU, OP wprowadza odpowiednie ćwiczenie (Body2Brain), które wspólnie OU ćwiczą w kręgu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie w tematykę autoprezentacji - wyposażenie OU w znajomość ćwiczeń umożliwiających radzenie sobie w stresujących sytuacjach np. wystąpień publicznych lub rozmowy kwalifikacyjnej 	-
12.10-13.00	Autoprezentacja	<p>OU na podstawie zebranych informacji przygotowuje krótki opis na swój temat, taki by przedstawić w sobie w jak najciekawszy sposób.</p> <p>OP: „Weźcie kartkę i napiszcie o sobie około 5 zdań. Spróbujcie zawrzeć w tym opisie swoje zalety i umiejętności, te które szczególnie w sobie cenicie”.</p> <p>Prezentacja na 1 min. 15min.</p> <p>Informacje zwrotne plus OP zapisuje na flipczarcie kolejne elementy kluczowe w trakcie autoprezentacji i wystąpień publicznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przećwiczenie przez OU krótkiej autoprezentacji - uzyskanie przez OU informacji zwrotnej na temat swoich wystąpień - wzmocnienie poczucia pewności siebie 	Taśma, dzwonek,
13.00-13.45	Przerwa obiadowa	45 min.		
13.45-14.45	Sesja zdjęciowa	Każda OU pozuje do portretu, oraz zdjęć grupowych.	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie poczucia pewności siebie - integracja grupy i wzmocnienie więzi 	-

14.45-15.00	Uścisk dłoni	<p>OP prosi OU o swobodne chodzenie po sali i na hasło przywitanie się z kilkoma osobami stojącymi obok według wskazówek OP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „niedźwiedzi uścisk” – mocny i intensywny uścisk, - „śnięta ryba” – wiotka dłoń, niepewne podanie, wzrok w bok - „uścisk wujaszka” – ujęcie dłonie oburącz z pochyleniem do przodu - „królowa” – dłoń przechylona wierzchem do góry, spojrzenie ponad osobę, - „na końcówkę” – delikatne uściśnięcie jedynie płaców witanej osoby, spojrzenie w dół - „dobre wrażenie” – krótki i szybki pewny uścisk całej dłoni, z jednoczesnym spojrzeniem w oczy osoby i uśmiechem, ew. z lekkim powitalnym kiwnięciem głowy. <p>Krótkie omówienie i podkreślenie różnic w powitaniu w zależności od kontekstu, a także roli powitania w wywieraniu dobrego wrażenia.</p> <p>Podsumowanie i OP rozdaje info na temat marki osobistej oraz informacje na temat autoprezentacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pobudzenie do aktywności po przerwie i sesji foto - uświadomienie OU różnic w gestach powitalnych - wyćwiczenie prawidłowego uścisku dłoni i pewnej postawy przy powitaniu 	
15.00-15.15	Networking	<p>OP rozpoczyna dyskusję: Co to jest networking? Do czego może mi się przydać? = musi mieć <u>CELI</u> Jak z niego korzystać? 10-15 min.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - OU dowiedzą się czym jest networking/siecowanie - przedstawienie użyteczności posiadania sieci kontaktów 	Flipchart, markery

15.15-15.45	Moja sieć kontaktów	<p>OP prosi OU o podanie różnych kategorii kontaktów z ich życia osobistego, wszystkie zapisuje. 10-15 min.</p> <p>- > krewni, rodzina, rodzice (rodzice znajomych, znajomi rodziców), sąsiedzi/sąsiadki, znajomi i przyjaciele, nauczyciele/nauczycielki, doradcy/doradczynie, koleżanki/koledzy z klasy/grup szkolnych/warsztatowych, grupy religijne, grupy zainteresowań, członkowie/członkinie organizacji/instytucji, każda osoba której jeszcze nie wymieniłaś + kontakty on-line.</p> <p>Następnie każda z OP określa cel związany z rozwojem zawodowym lub osobistym i rysuje własną sieć na kartce, dopisując imiona osób oraz obszary w jakich mogły by pomóc lub wesprzeć. Jeśli jakaś osoba pojawia się w więcej niż jednym obszarze zakreśla jej imię – to osoby od których warto zacząć budować swoją sieć. 15 min.</p> <p>OP rozdaje materiały na temat networkingu, razem z OU czyta i omawia poszczególne punkty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie OU, że posiadają sieć kontaktów, którą mogą rozwijać - wskazanie kierunków korzystania z sieci kontaktów 	Flipczart, markery, kartki A4
15.45-16.00	Przerwa	15 min.		

16.00-16.20	Jak się sieciować?	OP dzieli OU na 2 grupy, każda z grup dostaje flipczart z pytaniem: 1) Jak się przedstawić? Jakie pytanie mogę zadać by rozpocząć rozmowę? 2) W jakich miejscach mogę nawiązywać kontakty? 5 min. po czym się zamieniają flipczartem na kolejne 5 min. Prezentacja i omówienie. 5-10 min.	- wsparcie OU w nawiązywaniu nowych kontaktów	Flipczart, markery
16.20-16.50	Film	OP pokazuje film z TED Amy Cuddy „Jak język ciała kształtuje naszą osobowość”. Krótka dyskusja i podsumowanie całości.	- wzmocnienie w OU poczucia dążenia do celu i wiary we własne siły -	Projektor, komputer, internet
16.50-17.00	Zakończenie	Rundka końcowa: z czym wychodzę?	- podsumowanie warsztatu i pożegnanie się	-

20) kontynuacja warsztatu programowania językiem JavaScript

Praca i omawianie błędów w zadaniach zrobionych na poprzednich zajęciach i zrobionych w domu, praca na dotychczasowych programach.

21) rozdanie certyfikatów ukończenia programu & podsumowanie zdobytych kompetencji

Zorganizowałyśmy zakończenie programu. Certyfikaty są wartościowym poświadczeniem odbycia kursu, z którym uczestniczki mogą udać się do pracodawcy.

To działanie tłumaczy się samo przez się, ale dla dodatkowej wartości zamieszczamy plan oficjalnego zakończenia programu, na którym to właśnie rozdałyśmy certyfikaty.

Rzeka projektu

*Na flipczarcie OP rysuje schematycznie rzekę – od gór do ujścia. OP informuje OU, że to symbol zakońzonego projektu. OP może zaznaczyć na brzegu rzeki poszczególne kolejne warsztaty. OU dostają post-ity na których zapisują lub rysują wszystko to co wiąże się z ich uczuciami i doświadczeniami na poszczególnych etapach projektu. Niech nakleją post-ity w odpowiednim według nich miejscu w biegu rzeki. Mogą też rysować elementy graficzne, symbolizujące konkretne wydarzenia/momenty przełomowe według nich w projekcie. Następnie OP wspólnie z OU omawia to, co zawiera rzeka – prosząc o rozwinięcie, uzupełnienie najważniejszych elementów.
Łącznie: 30-40 min.*

OP oddają listy napisane w marcu + rundka. Łącznie: 30-40 min.

Uzupełnienie „róży wiatru” identycznej do tej z pierwszego spotkania programu i porównanie przez dziewczyny swoich wyników. Na podstawie tych danych powstały później wykresy analizujące zmiany, które zaszły w uczestniczkach.

Krzeseła wdzięczności i pożegnania

OP ustawia krzesła w dwóch rzędach naprzeciwko siebie, ale w pewnej odległości by siedzące naprzeciw siebie pary między sobą miały przestrzeń. OU siadają na krzesłach i rozmawiają po 2 minuty na osobę czyli 4 na parę, mówią drugiej osobie:

- dziękuję Ci za..

- cenię w Tobie... (coś pozytywnego)

- na pożegnanie chciałabym Ci powiedzieć, że...

Po upływie 4 minut osoby w jednym rzędzie przesuwają się o jedno w prawo, a drugi rząd w lewo. W ten sposób osoby z końca każdego rzędu przechodzą do następnego i tworzą się nowe pary które dzielą się informacjami na swój temat oraz żegnają. Zamiana trwa tak długo aż każda z każdą porozmawia łącznie 4 minuty w parze. Jeśli jest nieparzysta liczba uczestniczek, poza dwoma rzędami stoi dodatkowo krzesła na którym siada osoba nieparzysta, w każdej zmianie inna osoba na nim siada zgoda z przesunięciami. Osoba na nim siedząca jest traktowana jakby siedziała na końcu jednego z rzędów. Łącznie: 60 min.

Siostrzańskie podarki na pamiątkę

Pod koniec warsztatu każda z uczestniczek dostaje swoje pudełko lub torebkę z podarkami od innych na pamiątkę. Można dać im chwilę na przyjrzenie się zawartości torebek/pudełek, ale bez ciśnienia.

Maks: 15 min.

Rozdanie certyfikatów i tort**22) wypełnienie ankiet ewaluacyjnych przez uczestniczki**

Ankiety pytały o ocenę poszczególnych elementów programu, zmiany oraz wrażenia. Uczestniczki wypełniły je w tygodniu, w którym odbyło się zakończenie programu. Odpowiedzi zostały wykorzystane do analizy postępów dziewczyn. Ankiety stworzoną przez innowatorki można zobaczyć tutaj: https://docs.google.com/forms/d/1X-Q4dQZMwDoaNT65YL-sldc1f2xLhhp6Pi1BSThghhA/edit?usp=drive_web

Innym elementem była ewaluacja zewnętrzna, wykonana przez Pracownię Badań i Innowacji Społecznych "Stocznia".

Refleksje innowatorek

Największym osiągnięciem programu było wytworzenie więzi i poczucia siostrzeństwa między uczestniczkami. Same po pierwszym spotkaniu stworzyły grupę-konwersację na facebooku, która jest aktywna codziennie. Prowadzą tam rozmowy nt. programu, przyszłości i codzienności, pomagają sobie nawzajem w rozwiązywaniu problemów. Atmosfera na warsztatach jest bardzo luźna i przyjazna, co daje uczestniczkom komfort psychiczny i sprzyja zaprzyjaźnianiu się. Ten stan utrzymał się do końca programu, a nawet dłużej - dziewczyny nadal pozostają w ścisłym kontakcie i spotykają się z własnej inicjatywy.

Innym wielkim osiągnięciem programu był też mentoring - uczestniczki mają stały kontakt ze swoimi mentorkami. Wszystko odbywa się na poziomie koleżeńskim, wolnym od ageizmu i hierarchii. Sprawa to, że wsparcie jest efektywniejsze i nie napotyka barier komunikacyjnych. Mentorki mogłyby jednak sporo zyskać na superwizji, która powinna być ich zdaniem elementem kolejnych edycji.

1 programistka na grupę 12 dziewczyn okazała się błędnym założeniem - to po prostu nie wystarcza. W przyszłości należy celować w jedną osobę prowadzącą/wspierającą na ok. 5 uczestniczek. Mimo wszystko dziewczyny znacząco rozwinęły swoje umiejętności programowania.

Warto zauważyć, że 5 z nich otrzymało już swoje pierwsze zlecenia na strony internetowe od rodziny i znajomych, a wiele z nich aplikowało też na letnie staże. Wyniki rekrutacji nie są jeszcze znane.

Kolejną rzeczą, która przyniosła innowatorkom ogromną satysfakcję było to, że po każdym warsztacie programowania uczestniczki same pracowały w domu dobrowolnie rozszerzając swoją wiedzę. Warto odnotowania jest również to, że podczas spotkań siostrzańskich uczestniczki dzieliły się swoimi planami, oferowały chęć wsparcia i pomoc, planowały wspólny rozwój i ciągłość relacji, co koniec końców wykroczyło poza ramy czasowe programu.

Utwierdziłyśmy się w przekonaniu, że warsztat WenDo jest immanentnym komponentem programu - po nim dziewczyny nabrały pewności siebie, zacieśniły więź, umocniły poczucie niezależności i sprawczości. Do dziś o nim wspominają.

Poniżej widnieje tabelka z wykazem celów, osiągnięć i umiejętności jakie daje program. Jest ona modelem programu edukacyjnego, dzięki niej łatwiej podsumować wartości programu.

Cel	Sposoby osiągnięcia celu – metody, techniki	Treści	Warunki realizowania	Opis założonych osiągnięć w ramach danego celu	Ocena realizacji celu
Wsparcie dziewcząt w zdobyciu umiejętności programowania językiem HTML, CSS i JavaScript	Warsztaty programowania w każdym z 3 języków, prowadzony przez programistkę, w wymiarze czasowym 7x8h	Podstawowe komendy w trzech językach, edytory kodu, sposoby na debugowanie kodu, źródła, z których można czerpać gotowe rozwiązania. (Szczegóły w scenariuszach warsztatów.)	Sala komputerowa / z miejscem na laptopy uczestniczek; programistka znająca wymienione języki; 5 uczestniczek (dla większej ilości konieczna kolejna programistka); projektor	Uczestniczka wykorzystuje komendy w wymienionych językach, pracuje z edytorem kodu, umie debugować kod i szukać rozwiązań	Uczestniczka buduje prostą stronę internetową wykorzystując poznane komendy oraz inne, dodatkowe rozwiązania, które znajduje na forach programistycznych oraz debuguje swój kod
Przekazanie wiedzy na temat rynku pracy w branży IT	Warsztaty programowania; bezpośrednie rozmowy z programistką; rozmowy z mentorkami na temat tego środowiska oraz warsztaty z przedsiębiorczosci	Proces zdobywania pracy w IT, wymagane umiejętności w branży, przygotowywanie się do rozmowy kwalifikacyjnej w branży	Warsztaty programowania - doświadczenia programistki - rozmowy o stażach, wykorzystaniu umiejętności w praktyce Sesje mentorskie - rozmowy jeden na jeden o realiach pracy w IT Warsztaty o rynku pracy: informacje o procesie rekrutacji w IT	Uczestniczka: posiada wiedzę na temat wymaganych umiejętności, procesu rekrutacji oraz przechodzenia przez rozmowę kwalifikacyjną w branży IT	Uczestniczka wie, w jaki sposób zaaplikować o staż/pracę lub robi to
Wsparcie dziewcząt w rozwijaniu pewności siebie	Warsztaty WenDo, sesje mentorskie, sesje coachingowe	asertywność, samoobrona, poczucie własnej wartości, wyznaczanie granic	1. Przestronna sala (np. gimnastyczna), 2 certyfikowane trenerki WenDo, 12-14 uczestniczek, sportowe stroje, specjalne	Uczestniczka potrafi wyznaczyć swoje granice, dostrzega swoje dobre strony	Uczestniczka wyznacza swoje granice i czerpie z tego siłę, podejmuje się wyzwań

			<p>deski zamawiane przez trenerki</p> <p>2. Rozmowy menterek jeden na jeden z uczestniczkami - o ich mocnych stronach, możliwościach</p> <p>3. Sesje coachingowe pomagające radzić sobie z napotykanymi problemami lub zaplanować następne kroki rozwojowo/zawodowe</p>		
<p>Zbudowanie dziewczynskiej sieci wsparcia na czas trwania projektu</p>	<p>spotkania siostrzańskie raz w miesiącu - nieformalne, w których uczestniczą mentorki, które przygotowują określone tematy do dyskusji z uczestniczkami</p>	<p>zobacz-opis spotkań siostrzańskich</p>	<p>Miejsce: kawiarnia/park inna przestrzeń sprzyjająca nie zobowiązującej atmosferze spotkania</p> <p>Osoby prowadzące 1 lub 2- mentorki</p>	<p>Uczestniczka: Posiada wiedzę z zakresu reagowania na seksizm, Posiada umiejętności społeczne w radzeniu sobie z sytuacjami deprecjacji jej umiejętności. Potrafi wytworzyć wspierające i akceptujące otoczenie. Wspiera inne uczestniczki i daje im możliwość rozwoju</p>	<p>Posiada modele ról. Wykorzystuje wsparcie otoczenia. Potrafi się samoakceptować. Wykorzystuje umiejętność budowania i potrzywanie więzi siostrzańskich, a co za tym idzie umie wspierać inne dziewczyny</p>

<p>Przeciwdziałanie szkodliwym stereotypom na temat dziewczyn w IT</p>	<p>zadania empowermentowe, budowanie siostrzańskiej społeczności za pomocą social media, poruszanie tematów dyskryminacji kobiet na spotkaniach siostrzańskich oraz pomoc mentorek w mierzeniu się z problemami związanymi z dyskryminacją, prowadzące warszty są “modelami roli”</p>	<p>Treści zadań empowermentowych opisane wraz z propozycjami tematów na spotkania siostrzańskie. Każda z prowadzących opowiedziała historie rozwoju swojej kariery</p>	<p>Miejsce: przestrzeń domowa lub przerwy na warsztach/samodzielne warszty Osoby prowadzące: mentorka/cohostka/prowadząca warszt Sprzęt: do zadań empowermentowych i budowania społeczności w social mediach- komputer lub urządzenie mobilne z dostępem do internetu</p>	<p>Uczestniczka zauważa i reaguje na seksizm i dyskryminacje w mediach i życiu codziennym. Potrafi zdiagnozować i przeciwdziałać sytuacji deprecjonowania jej wartości. Widzi wzory kobiet, którymi może się inspirować. Poddaje refleksji to, co przedstawia świat zewnętrzny (tj.burzy bariery systemowe dotyczące stereotypów kobiet w IT) Wykorzystuję wiedzę zdobytą na spotkaniach siostrzańskich, zaczerpniętą z książek n.t feminizmu Posiada umiejętność chłodnej analizy sytuacji, w której pod wątpliwość poddawane są jej kompetencje Jest otwarta na budowanie trwałych relacji z innymi dziewczynami . Jest samoświadoma i wrażliwa w obszarze własnych możliwości i przekraczania granic. Zauważa bariery wewnętrzne – uwewnętrznione przekonania (autostereotypy) na temat cech i predyspozycji związanych z płcią oraz niskich kompetencji i zdolności dziewcząt w obszarze STEM/IT. Zwalcza, niską samoocenę, brak pewności siebie, brak wiary w możliwości osiągnięcia sukcesu, co przeciwdziała niskiej motywacji do działania</p>	<p>Uczestniczka potrafi konstruktywnie krytykować seksistowskie uwagi. Uczestniczka umie podejmować dyskusje na temat zwalczania krzywdzących stereotypów. Uczestniczka zdementować fałszywe informacje na temat mniejszej wartości kobiet. uczestniczka umie funkcjonować, potzymywać i budować przyjazne wspierające społeczności</p>
---	--	--	---	---	---